

Utlåtande om utkastet till servicenätsplanen för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen

Stadsutvecklingsnämnden 15.10.2024 § 163
97/12.00.01/2024

Beredning och tilläggsuppgifter:
Generalplanechef Maija-Riitta Kontio och stadsutvecklingsdirektör
Dan Mollgren

I servicenätsplanen för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen har man granskat Borgå stads servicenät för småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen och dess ändringsbehov före år 2040.

När antalet barn minskar måste servicenätet förnyas för att staden även i framtiden kan producera kvalitativa tjänster på ett jämlikt och kostnadseffektivt sätt. Om antalet barn minskar enligt prognosen, minskar detta också stadens statsandelar i betydande grad.

Vid beredningen av servicenätet har stadsfullmäktiges beslut om budgeten iakttas både i fråga om programmet för balans och produktivitet i ekonomin och i fråga om investeringar. Servicenätet ställs i relation till ändringar inom verksamhetsmiljön, så som befolkningsförändringar, ändringar i lagstiftningen, framförhållningen av servicebehov och ordnandet av tjänster, ändringar i finansiering och kostnader samt behov av renoveringar och nybyggnad. Servicenätsprojektet har styrts av stadsstyrelsen.

Stadsstyrelsen godkände 08.04.2024 § 112 följande principer med hjälp av vilka utredningen och planen för servicenätet har utarbetats:

- Princip 1 Växande och lärande står i centrum för verksamheten.
- Princip 2 Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande.
- Princip 3 Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter.
- Princip 4 Planeringen av servicenätet bygger på information.
- Princip 5 Vid planeringen av tjänsterna för finsk- och svenskspråkiga/språkgrupper beaktas samma grunder.

Planeringen av servicenätet inleddes med en beskrivning av nuläget, som blev färdig i juni. Därefter inleddes planeringen av hur servicenätet ska utvecklas. I utkastet till servicenätsplanen har tagits upp behov att förnya servicenätet, planerade nybyggnads- och renoveringsprojekt samt förslag om skolor och daghem som kan läggas ned som olika förslag.

I planen presenteras tre alternativ för utveckling av servicenätet och konsekvensbedömningar för alternativen. Barnkonsekvensbedömning har gjorts i två skeden: först i samband med utredningen av servicenätets nuläge och senare i samband med planeringen av servicenätet.

Serviceområdesplanen baserar sig på en indelning i serviceområden som i fortsättningen kommer att ersätta de traditionella elevupptagningsområdena. Inom småbarnspedagogiken finns redan tre serviceområden, på basis av vilka barn erbjuds en plats inom småbarnspedagogiken. I fortsättningen skulle staden ha tre finskspråkiga och två svenskspråkiga serviceområden inom den grundläggande utbildningen. I serviceområdena skulle finnas flera daghem och skolor. Barnens och elevernas placering kan granskas från fall till fall mellan serviceområdena.

Till genomförandet av serviceområdesplanen hör att den åtgärdshelhet som föreslås som en väsentlig del delas upp i tre etapper, dvs. perioderna 2025–2029, 2030–2034 och 2035–2040.

Serviceområdesplanen är en bindande plan för genomförande endast fram till den första granskningsperioden. De två senare skeden kräver noggrannare bedömningar av läget, där man beaktar den regionala utvecklingen av antalet barn, fastigheternas skick och livscykel, förändringar i statsandelarna och stadens ekonomiska situation i allmänhet samt faktorer som hänför sig till stadsplaneringen. Beslut om ändringarna 2030–2034 och 2035–2040 fattas först senare efter mellanbedömningarna.

Ett beslut som fattas mellan de olika alternativen innebär framför allt att man förbinder sig till en strategisk linje som har synliga konsekvenser upp till 15 år framåt i tiden. Beslut om verkställande som gäller serviceområdet förutsätter dock alltid information som preciseras med tiden, som finns att tillgå närmast inom tidsramen för budgeten och dess planeringsår.

Stadsstyrelsen begär stadsutvecklingsnämnden om utlåtande om det färdiga utkastet till serviceområdesplan senast 7.11.

Stadsutvecklingsdirektören

Stadsutvecklingsnämnden beslutar ge följande utlåtande:

Serviceområdesplanen är grundligt och omsorgsfullt uppgjord och baserar sig på multiprofessionella bedömningar.

Principen om serviceområden som föreslås i planen understöds särskilt med tanke på planerade förändringar. Utvecklingen av markanvändningen i olika områden och vid olika tidpunkter är inte alltid jämn och förutsägbar, och antalet barn i området kan avvika betydligt från prognoser. Med hjälp av serviceområdena kan gruppstorlekar och elevantal jämnas ut mellan skolorna på ett flexibelt sätt och enligt barnens och de ungas behov, och därmed kan man bättre förbereda sig på den osäkra framtiden. Principen om serviceområden ger flexibilitet och bidrar också till att stävja regionernas särställningsutveckling.

Serviceområdesplanen är en bindande plan för genomförande endast fram till den första granskningsperioden 2025–2029. Den föreslagna modellen för fattande av beslut, där de planerade ändringarna för 2030–2034 och 2035–2040 fattas först efter mellanbedömningarna är utmärkt, eftersom det finns många osäkerheter kring prognoserna

för framtiden. Denna modell för beslutsfattning gör det möjligt att i fortsättningen beakta faktorer som hänför sig till utvecklingen av olika områden och genomförandet av planerna (bl.a. befolkningsutvecklingen, konjunkturerna inom byggandet, förändringar i invånarnas boendepreferenser, stadens möjligheter att satsa på utvecklingen av infrastrukturen, tomternas åtgång, flyttningsrörelsen osv.) vid respektive tidpunkt och att grunda besluten om servicenätet på den senaste informationen. Samtidigt innebär valet mellan de olika alternativen en strategisk linje som har synliga konsekvenser för till och med 15 år framåt och som beaktas vid planeringen av markanvändningen och planläggningen samt i programmet för genomförande av markanvändning.

Behandlingen

Tekniska ändringar har gjorts i det material som ska ges utlåtande om efter stadsstyrelsens behandling och ändringarna har delgivits de förtroendevalda som beslutar om utlåtandet.

Föredraganden ändrade sitt förslag enligt följande:

I den finskspråkiga bilagan som följde med föredragningslistan: Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma LUONNOS 7.10.2024 – korrigeras följande:

sidan 8 / Talouden ja tuottavuuden tasapainottamisohjelma korrigeras med följande mening:

”Talouden ja tuottavuuden tasapainottamiseksi toimialan kuluja on muun muassa palveluverkkoa tarkastelemalla mahdollista vähentää vuoteen 2027 mennessä 6,6 miljoonaa euroa mutta pidemmällä aikavälillä kokonaisuuksia voi edelleen tarkastella kuluja laskevaksi lapsimäärän laskemisen ja sitä kautta valtionosuuksien laskemisen vuoksi.”

I den finskspråkiga bilagan som följde med föredragningslistan: Yhteenveto palveluverkkosuunnitelmasta päivitetty 7.10.2024

har gjorts en korrigering i tabellen på sidan 14. Ordet ”Kuntaleasing” har tagits bort från raden för Jokilaakson koulu i investeringskolumnen.

Under diskussionen föreslog Seppo Ijäs att ärendet skulle bordläggas. Hanna Kauhanen under stödde Ijäs förslag.

Dessutom gjordes följande motförslag under behandlingen:

Mika Varpio gjorde följande motförslag (ändringsförslag)

Utlåtande ändras ändras på följande sätt:

Planen för serviceutbudet har utarbetats i tvärprofessionellt samarbete. Principen om serviceområden som presenteras i planen är relaterad till de förändringar som kan förutses. Utvecklingen av markanvändningen i olika områden och vid olika tidpunkter är inte

alltid jämn och exakt förutsägbar, och antalet barn i området kan avvika avsevärt från det uppskattade. Med hjälp av serviceområden kan gruppstorlekar och elevantal mellan skolor balanseras flexibelt och man kan förbereda sig för en osäker framtid. Principen om serviceområden hjälper också till att dämpa utvecklingen av områdesdifferentiering.

Planen för serviceutbudet är en bindande genomförandeplan endast för den första granskningsperioden 2025–2029. Den föreslagna beslutsmodellen, där beslut om genomförandet av de förändringar som skisserats för åren 2030–2034 och 2035–2040 fattas först efter mellanbedömningar, tar hänsyn till osäkerheterna i framtidsprognoserna.

Beslutsmodellen möjliggör att faktorer relaterade till utvecklingen av olika områden och genomförandet av planer (bl.a. befolkningsutveckling, byggkonjunkturer, förändringar i boendepreferenser, stadens möjligheter att satsa på infrastrukturutveckling, efterfrågan på tomter, migration etc.) beaktas vid varje given tidpunkt och beslut om serviceutbudet kan baseras på den senaste informationen.

Samtidigt innebär valet mellan olika alternativ en strategisk riktning som har synliga effekter upp till 15 år framåt och som beaktas i markanvändningsplaneringen och detaljplaneringen samt i genomförandeprogrammet för markanvändningen.

De alternativ som presenteras i planen för serviceutbudet förmörkar byarnas framtidsutsikter. Byarna är en del av Borgås attraktionskraft, men förverkligandet av scenarierna skulle i praktiken leda till en gradvis avveckling av byarna.

Förutom de negativa scenarier som presenteras i planerna för serviceutbudet bör staden också överväga ett tillväxtscenario där nya invånare lockas till byarna genom aktiv planering och marknadsföring. Särskilt för västra Borgå verkar ett positivt tillväxtscenario vara mer realistiskt än en gradvis avveckling av området, på grund av de nya arbetsplatser som skapas i området.

Dessutom bör effekterna av nedläggningen av byskolor på byarnas livskraft och därmed på mångfalden av bostads- och tomtutbudet i Borgå samt stadens totala attraktionskraft utvärderas. Sofia Antman, Ilpo Bergström och Charlotta Fagerberg stödde motförslaget.

Riitta Ahola föreslog följande tillägg till texten: ...baseras på den senaste informationen. LÄGG TILL TEXT: (Förberedelser och beslutsfattande måste baseras på verifierbar och så exakt information som möjligt, som finns tillgänglig från stadens olika system eller annars har utretts av yrkesverksamma för planen för serviceutbudet. Förberedelser och genomförande av planen för serviceutbudet är viktigt att göra tvärvetenskapligt och tvärsektorielt. Särskild uppmärksamhet måste ägnas åt att involvera barn, föräldrar och personal. Även en barnkonsekvensanalys måste göras noggrant.) Mika Laurila stödde motförslaget.

Riitta Ahola gjorde följande ändringsförslag TA BORT TEXT:
Samtidigt innebär valet mellan olika alternativ en strategisk riktning som har synliga effekter upp till 15 år framåt, och som beaktas i markanvändningsplaneringen och detaljplaneringen samt i genomförandeprogrammet för markanvändningen. LÄGG TILL TEXT: Det är viktigt att beakta ekonomiska aspekter, men samtidigt är en bredare helhetssyn viktig för att beakta bland annat pedagogik, elevstöd, undervisningserbjudande och personal. Motförslaget stöddes inte, så det föll.

Ordföranden föreslog att nämnden först röstar om att bordlägga ärendet enligt följande: behandlingen av ärendet fortsätter JA, Ijäs förslag om bordläggning NEJ. Åtta röstade för att fortsätta behandlingen av ärendet (Mika Laurila, Sofia Antman, Pekka Malin, Riitta Ahola, Ilpo Bergström, Kristel Pynnönen Andersson, Charlotta Fagerberg, Mika Varpio). Tre röstade för bordläggning (Seppo Ijäs, Pehr Svehholm, Hanna Kauhanen). Ordföranden konstaterade att JA-rösterna vann med åtta (8) – tre (3), så behandlingen av ärendet fortsatte.

Eftersom det hade lämnats in förslag som avvek från grundförslaget föreslog ordföranden att rösta mellan föredragandens ändrade grundförslag som presenterades vid mötet och Aholas understödda ändringsförslag. Ordföranden föreslog att rösta enligt följande: grundförslag JA, Aholas ändringsförslag NEJ. Fyra röstade för grundförslaget (Charlotta Fagerberg, Seppo Ijäs, Pehr Svehholm, Hanna Kauhanen). Sju röstade för Aholas ändringsförslag (Sofia Antman, Kristel Pynnönen Andersson, Ilpo Bergström, Mika Varpio, Riitta Ahola, Mika Laurila, Pekka Malin).

Ordföranden konstaterade att NEJ-rösterna vann med sju (7) – fyra (4).

I nästa omröstning föreslog ordföranden att nämnden röstar mellan Aholas förslag som vann den föregående omröstningen och Varpios understödda ändringsförslag. Ordföranden föreslog att rösta enligt följande: Aholas motförslag JA, Varpios motförslag NEJ.

Fyra röstade för Aholas förslag (Pehr Svehholm, Riitta Ahola, Seppo Ijäs, Hanna Kauhanen). Sju röstade för Varpios förslag (Sofia Antman, Kristel Pynnönen Andersson, Ilpo Bergström, Mika Varpio, Mika Laurila, Pekka Malin, Charlotta Fagerberg).

Ordföranden konstaterade att NEJ-rösterna vann med sju (7) – fyra (4).

Beslut

Stadsutvecklingsnämnden beslutade efter omröstningar ge följande utlåtande om utkastet till planen för serviceutbudet:

Planen för serviceutbudet har utarbetats i tvärprofessionellt samarbete. Principen om serviceområden som presenteras i planen är relaterad till de förändringar som kan förutses. Utvecklingen av

markanvändningen i olika områden och vid olika tidpunkter är inte alltid jämn och exakt förutsägbar, och antalet barn i området kan avvika avsevärt från det uppskattade. Med hjälp av serviceområden kan gruppstorlekar och elevantal mellan skolor balanseras flexibelt och man kan förbereda sig för en osäker framtid. Principen om serviceområden hjälper också till att dämpa utvecklingen av områdesdifferentiering.

Planen för serviceutbudet är en bindande genomförandeplan endast för den första granskningsperioden 2025–2029. Den föreslagna beslutsmodellen, där beslut om genomförandet av de förändringar som skisserats för åren 2030–2034 och 2035–2040 fattas först efter mellanbedömningar, tar hänsyn till osäkerheterna i framtidsprognoserna.

Beslutsmodellen möjliggör att faktorer relaterade till utvecklingen av olika områden och genomförandet av planer (bl.a. befolkningsutveckling, byggkonjunkturer, förändringar i boendepreferenser, stadens möjligheter att satsa på infrastrukturutveckling, efterfrågan på tomter, migration etc.) beaktas vid varje given tidpunkt och beslut om serviceutbudet kan baseras på den senaste informationen.

Samtidigt innebär valet mellan olika alternativ en strategisk riktning som har synliga effekter upp till 15 år framåt och som beaktas i markanvändningsplaneringen och detaljplaneringen samt i genomförandeprogrammet för markanvändningen.

De alternativ som presenteras i planen för serviceutbudet förmörkar byarnas framtidsutsikter. Byarna är en del av Borgås attraktionskraft, men förverkligandet av scenarierna skulle i praktiken leda till en gradvis avveckling av byarna.

Förutom de negativa scenarier som presenteras i planerna för serviceutbudet bör staden också överväga ett tillväxtscenario där nya invånare lockas till byarna genom aktiv planering och marknadsföring. Särskilt för västra Borgå verkar ett positivt tillväxtscenario vara mer realistiskt än en gradvis avveckling av området, på grund av de nya arbetsplatser som skapas i området.

Dessutom bör effekterna av nedläggningen av byskolor på byarnas livskraft och därmed på mångfalden av bostads- och tomtutbudet i Borgå samt stadens totala attraktionskraft utvärderas.

